

Na osnovu člana 20 stav 1 Zakona o poljoprivredi i ruralnom razvoju („Službeni list Crne Gore“ br. 56/09, 18/11, 40/11, 34/14, 1/15, 30/17 i 51/17), a u vezi sa članom 99 stav 1 tačka 18 Statuta Opštine Tuzi („Službeni list Crne Gore-opštinski propisi“, br. 24/10, 05/20, 51/22 i 55/22), kao i člana 3 stav 2, 3, i 4 Odluke o podsticajima i investiranju u razvoj poljoprivrede Opštine Tuzi („Službeni list Crne Gore-opštinski propisi“, br. 46/21) predsjednik opštine Tuzi donosi

PROGRAM MJERA

za realizaciju sredstava za razvoj poljoprivredne proizvodnje u Opštini Tuzi za 2023. godinu - Agrobudžet

I OPŠTI DIO

Član 1

Ovim programom mjera se utvrđuju mjere agrarne politike, za podsticanje poljoprivrede u 2023. godini (u daljem tekstu program), putem subvencija za proizvodnju i pružanje usluga.

Član 2

Sredstava predviđena ovim programom, opredijeljena su Budžetom Opštine Tuzi za 2023. godinu i iznose 547.000,00 eura.

II RASPODJELA SREDSTVA

Član 3

Sredstva iz opšteg dijela ovog programa, opredijeljena su prema podsticajnim mjerama, Agrobudžetom za 2023. godinu, a iste su razrađene i čine sastavni dio programa i to:

Br.	AGROBUDZETSKE MJERE	Iznos u €
	Poljoprivreda i ruralni razvoj	
1	Subvencije za podršku poljoprivrednim proizvođačima	527.000,00
1.1	Podrška za razvoj biljne proizvodnje	330.000,00
1.2	Direktna plaćanja po glavu stoke	50.000,00
1.3	Podrška razvoju tržišne proizvodnje mlijeka	95.000,00
1.4	Podrška unapređenju pčelarstva	22.000,00
1.5	Podrška žetvi strnih i prosolikih žita	10.000,00
1.6	Participacija u plaćanju doprinosa poljoprivrednim proizvođačima	4.000,00
1.7	Razvoj poljoprivrednih gazdinstava u ruralnom području	16.000,00
2	Ostale usluge	20.000,00
2.1	Promocija poljoprivrednih proizvod i poljoprivrede	7.500,00
2.2	Dezinfekcija, dezinfekcija i deratizacija	12.500,00
	Ukupno:	547.000,00

O S T A L E O D R E D B E

Član 4

Predsjednik Opštine može u slučaju potrebe, a na predlog Sekretarijata za poljoprivredu i ruralni razvoj donijeti Odluku o mjerama za podsticaj koje nijesu predviđene ovim Programom.

Član 5

Zahtjevi koji ne budu podneseni u rokovima predviđenim ovim Programom, biće odbijeni.

Član 6

Za izvršenje Programa odgovoran je Sekretarijat za poljoprivredu i ruralni razvoj i Sekretarijat za finansije. Obaveze prema korisnicima Programa izvršavaće se po dinamici utvrđenoj budžetskim planom potrošnje za 2023. godinu, koji odobrava Sekretarijat za finansije Opštine Tuzi, a najkasnije do kraja kalendarske godine po rješenjima koja su donešena za prvo polugodište, odnosno do kraja februara naredne godine za rješenja koja su donešena do kraja tekuće godine.

Član 7

Troškovi iskazani po pojedinim mjerama predstavljaju projektovane vrijednosti. Sekretarijat za poljoprivredu i ruralni razvoj može u toku izvršenja Programa vršiti izmjene namjene korišćenja sredstava i preusmjeravati ih sa mjere, za koju nije bilo dovoljno interesovanja, na drugu mjeru gdje je interesovanje veće od projektovanog iznosa.

Član 8

Ovaj Program stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore-opštinski propisi", a primjenjivaće se od 1. januara 2023. godine.

Broj: _____
Tuzi, _____

OPŠTINA TUZI
PREDSJEDNIK
Nik Gjeloshaj

O b r a z l o ž e n j e

Pravni osnov za donošenje Programa mjera za realizaciju sredstava opredijeljenih za razvoj poljoprivredne proizvodnje u Opštini Tuzi za 2023. godinu – Agrobudžet se nalazi u članu 20 stav 1 Zakona o poljoprivredi i ruralnom razvoju („Službeni list Crne Gore“ br. 56/09, 18/11, 40/11, 34/14, 1/15, 30/17 i 51/17), a u vezi sa članom 24 stav 1 tačka 22 Statuta Opštine Tuzi („Službeni list Crne Gore-opštinski propisi“, br. 24/10, 05/20), kao i članu 3 stav 2, 3, i 4 Odluke o podsticajima i investiranju u razvoj poljoprivrede Opštine Tuzi („Službeni list Crne Gore - opštinski propisi“, br. 46/21).

Ovim programom mjera se utvrđuju mjere agrarne politike, za podsticanje poljoprivre u 2023. godini (u daljem tekstu program), putem subvencija za proizvodnju i pružanje usluga. Sredstava predviđena ovim programom, opredijeljena su Budžeta Opštine Tuzi za 2023. godinu i iznose 547.000,00 eura.

Sredstva iz opšteg dijela ovog programa, opredijeljena su prema podsticajnim mjerama, Agrobudžetom za 2023. godinu, a iste su razrađene i čine sastavni dio programa i to: Subvencije za podršku poljoprivrednim proizvođačima, Podrška razvoja biljnoj proizvodnji, Podrška razvoju tržišne proizvodnje mlijeka, Direktna plaćanja po grlu stoke Podrška žetvi starih žita, Participacija u plaćanju doprinosa poljoprivrednim proizvođačima, Razvoj poljoprivrednih gazdinstva u ruralnim zonama, Ostale usluge, Promocija poljoprivrednih proizvoda i poljoprivrede, Promocija i edukacija iz ruralnog razvoja, Dezinfekcija, dezinsekcija i deratizacija.

OBLAST: Poljoprivreda i ruralni razvoj
STRATEŠKI CILJ 1: Direktna plaćanja poljoprivrednim gazdinstvima
Prioritet 1.1 Podrška razvoja biljne proizvodnje
<i>Opis projekta:</i> Proizvodnja povrća je vodeća grana poljoprivredne proizvodnje u Opštini Tuzi kao i proizvodnja krompira. U ovoj kategoriji najveće količine proizvodnje čini lubenica, paprika, kupus, dinja, tikvice, paradajz, krastavac i rani krmpir. Proizvodnja povrća u zatvorenom prostoru je veoma zastupljena i organizovana je na 32,04 ha. Najveće učešće površinama pod plastenicima zauzima paprika, zatim paradajz i krastavac. U zimskom periodu najviše se proizvodi salata, zatim spanać i blitva. U posljednje vrijeme se u plastenicima gaje kupus, krmpir, luk i sl. Prinosi po jedinici površine u povrtarskoj proizvodnji nijesu na zavidnom nivou što je posledica izbora sorti, neadekvatna primjena agrotehničkih mjera, naročito đubrenje, zatim klimatske prilike tokom ljeta, kao i neadekvatan raspored padavina. Ova mjera se realizuje kroz podršku proizvodnje po hektaru obradive površine pod poljoprivrednim kulturama, podršku po jedinici proizvoda ili kombinovanjem ova dva načina podrške.
<i>Namjena i cilj projekta:</i> Podrška se obezbjeđuje za poljoprivredne proizvođače upisanih u registar poljoprivrednih gazdinstava. Cilj za preduzimanje ovakve mjere je rast konkurentnosti, rast prihoda

poljoprivrednih gazdinstava, harmonizacija inputa za proizvodnju i tržišne cijene i dr.
<i>Procedura realizacije i aktivnosti:</i> Procedura realizacije i aktivnosti će se definisati javnim pozivom.
<i>Projektni ishod (očekivani rezultat):</i> Podrška poljoprivrednim gazdinstvima i rast dohotka
<i>Izlazni indikatori:</i> Podrška za oko 200 poljoprivrednih proizvođača.
<i>Odgovorna strana:</i> Opština Tuzi, Sekretarijat za poljoprivredu i ruralni razvoj
<i>Ukupni budžet i izvor finansiranja:</i> 330.000,00 EUR, Opština Tuzi
<i>Ciljne grupe/ korisnici:</i> Registrovani poljoprivredni proizvođači
<i>Implementacija i period omplementacije:</i> Sekrtetarit za poljoprivredu i ruralni razvoj, 2023. godina
<i>Monitoring i evaluacija:</i> Opština Tuzi, Sekretarijat za poljoprivredu i ruralni razvoj

OBLAST: Poljoprivreda i ruralni razvoj
STRATEŠKI CILJ 1: Podrška unapređenju stočarske proizvodnje
Prioritet 1.2 Direktna plaćanja po grlu stoke
<i>Opis projekta:</i> Sektor stočarstva je veoma značajan za razvoj našeg područja, a zbog konfiguracije terena stočarstvo predstavlja njenu najznačajniju granu. Ipak, kod nas ovaj sektor nije dovoljno razvijen. Nerazvijenost stočarstva, a samim tim i mljekarskog sektora uslovljena je prvenstveno usitnjenim gazdinstvima i tradicionalnim, ekstenzivnim načinom proizvodnje i nedovoljnim iskorišćavanjem raspoloživih prirodnih resursa. Stočarstvo omogućava da se iskoriste manje produktivne površine (pašnjaci i livade), koji su dominantni u ruralnom dijelu naše opštine. Prema podacima sa kojima raspolažemo na području Opštine Tuzi postoje oko 150 poljoprivredna gazdinstva koja se bave stočarskom proizvodnjom, u koja se uzgajaju oko 850 goveda, 2.500 ovaca i 750 grla koza.
<i>Namjena i cilj projekta:</i> Predložena mjera doprinosi proširenju stočnog fonda, izmjeni rasnog sastava koji ide u pravcu povećanja ušešća produktivnih rasa, rastu dohotka po gazdinstvu
<i>Procedura realizacije i aktivnosti:</i> Podrška jačanju stočarstva sadrži: -premije po grlu za krave i priplodne junice; -premije po grlu za ovce i koze; a) Premije za krave i priplodne junice – parvo na podršku imaju sva gazdinstva koja gaje tri ili više više grla stoke, i to za svako grlo. Kriterijum je ispunjen ako nosilac gazdinstva ima prebivalište u Opštini Tuzi. Osnovna premija po grlu za krave i priplodne junice iznosi do 50€ po grlu.

<p>b) Premije za priplodne ovce i koze – pravo na podršku imaju gazdinstva koja gaje 20 ili više ovaca i/ili više od 10 koza u stadu. Plaćanje se odnosi na svako grlo. Kriterijum je ispunjen ako gazdinstvo ima prebivalište u Opštini Tuzi.</p> <p>Osnovna premija po grlu za priploden ovce i koze iznosi do 5 €.</p> <p>Ukoliko ukupna visina zahtjeva za plaćanje podrške prevazilazi budžetom planirani iznos, proporcionalno se smanjuju jedinišna plaćanja po grlu.</p>
<p><i>Aktivnosti za realizaciju ove mjere:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - objava Javnog poziva; - formiranje komisije za realizaciju mjere; - prijem dokumentacije; - kompletiranje i obrada dokumentacije; - terenska kontrola; - uplata podrške na žiro račun nosioca poljoprivrednog gazdinstva.
<p><i>Projektni ishod (očekivani rezultati):</i></p> <p>Podrška za poljoprivredna gazdinstva koji žive na području Opštine Tuzi.</p>
<p><i>Izlazni indikatori:</i></p> <p>Korisnici ove mjere su registrovana poljoprivredna gazdinstva u Opštini Tuzi.</p>
<p><i>Odgovorna strana:</i></p> <p>Opština Tuzi, Sekretarijat za poljoprivredu i ruralni razvoj</p>
<p><i>Ukupni budžet i izvor finansija:</i></p> <p>50.000,00 €, Opština Tuzi</p>
<p><i>Ciljne grupe/korisnici:</i></p> <p>Registrovana poljoprivredna gazdinstva iz oblasti stočarske proizvodnje.</p>
<p><i>Implementacija i period implementacije:</i></p> <p>Sekretarijat za poljoprivredu i ruralni razvoj, 2023. godina</p>
<p><i>Monitoring i evaluacija:</i></p> <p>Opština Tuzi, Sekretarijat za poljoprivredu i ruralni razvoj</p>

OBLAST: Poljoprivreda i ruralni razvoj
STRATEŠKI CILJ 1: Jačanje konkurentnosti proizvođača hrane
Prioritet 1.3 Podrška razvoju tržišne proizvodnje mlijeka
<p><i>Opis projekta:</i></p> <p>Ukupna proizvodnja mlijeka u opštini Tuzi se kreće oko 1.600.000 litara godišnje otkupljenog mlijeka što predstavlja veliki potencijal za razvoj stočarstva, naročito ruralnog dijela opštine. Manji dio proizvedenog sirovog mlijeka se koristi za preradu na poljoprivrednim gazdinstvima od kojeg se pretežno proizvodi sir za lokalno tržište, sopstvene potrebe ili prodaje na “kućnom pragu”. U sistemu otkupa sirovog mlijeka u Opštini Tuzi je oko 200 koperatanata.</p> <p>Podrška se daje proizvođačima koji predaju mlijeko odobrenim objektima za preradu mlijeka (mljekarama/sirarama), a koji su upisani u Centralni registar. Podrška u vidu premije za količinu iznosi 0.06 € po litru otkupljenog mlijeka.</p> <p>Podizanje konkurentnosti mljekarskog sektora kroz direktnu podršku proizvođačima može znatno unaprijediti razvoj tržišne proizvodnje mlijeka i</p>

njeno prilagođavanje standardima i povećanje ukupne proizvodnje ove veoma značajne sirovine.
<i>Namjena i cilj projekta:</i> Stvaranje uslova za bavljenje stočarskom proizvodnjom, povećanje stočnog fonda i većom proizvodnjom sirovog mlijeka. Cilj ove mjere je povećanje cijene sirovog mlijeka po litru i uticaj na rast dohodka poljoprivrednih gazdinstava.
<i>Procedura realizacije i aktivnosti:</i> Spiskovi proizvođača sa podacima o mjesečnim količinama isporučenog mlijeka koje opština dobija od strane resornog ministarstva su osnov za obračun i isplatu premija. Resorno ministarstvo i opština prethodno potpisuju sporazum o saradnji gdje se tačno definišu poslovi i obaveze djevu strana sporazuma. Uplata premija se vrši direktno poljoprivrednim proizvođačima na žiro račun. Aktivnosti koji se odnose na ovu mjeru su: - potpisivanje sporazuma o saradnji sa resornim ministarstvom; - kompletiranje dokumentacije i obračun - donošenje odluke o isplati sredstava na mjesečnom nivou i - uplata sredstava
<i>Projektni ishod (očekivani rezultat):</i> Očuvanje stočnog fonda, povećanje količine proizvodnje sirovog mlijeka, rast dohodka po poljoprivrednom gazdinstvu i sveukupni utizaj na razvoj poljoprivredne proizvodnje.
<i>Izlazni indikatori:</i> Podrška za oko 200 koperanata, tj. poljoprivrednih gazdinstava i očekivano rast za bruto dohodak Opštine Tuzi na mjesečnom nivou.
<i>Odgovorna strana:</i> Opština Tuzi, Sekretarijat za poljoprivredu i ruralni razvoj
<i>Ukupni budžet i izvor finansiranja:</i> 95.000,00 EUR, Opština Tuzi
<i>Ciljne grupe/korisnici:</i> Registrovana poljoprivredna gazdinstva iz oblasti stočarstva.
<i>Implementacija i period omplementacije:</i> Sekrtetarit za poljoprivredu i ruralni razvoj, 2023. godina
<i>Monitoring i evaluacija:</i> Opština Tuzi, Sekretarijat za poljoprivredu i ruralni razvoj

OBLAST: Poljoprivreda i ruralni razvoj
STRATEŠKI CILJ: Jačanje konkurentnosti proizvođača hrane
Prioritet 1.4: Podrška unapređenju pčelarstva
<i>Opis mjere:</i> Pčelarstvo ima dugu i bogatu tradiciju u opštini Tuzi. Razvoju ove

privredne grane su doprinijeli velike površine prirodnih livada i pašnjaka, područje sa bogatom florom i medonosnim biljem. Med je glavni proizvod, ali ekonomska vrijednost proizvoda pčelarstva mogla bi biti mnogo veća, ukoliko bi se proširio asortiman proizvoda sa proizvodnjom matičnog mlijeka, propolisa, polena, rojeva i dr. Ukupan broj košnica u vlasništvu udruženih pčelara je oko 2200. Trenutno udruženje pčelara "Bletari" ima 45 članova. Godišnja proizvodnja meda u opštini Tuzi se procjenjuje na oko 17.000 kg. Ovo je veoma značajni potencijal koji treba održati i iskoristiti na pametan način kako bi se ostvarile mogućnosti za osvajanje novih tržišta kao i postizanje veće cijene meda pčelinjih proizvoda. Podsticaji obuhvataju podršku aktivnostima koje se odnose na nabavku antivaroznih podnjača, lijekova i prihrane za pčelinja društva.

Namjena i cilj:

- Pобољшanje konkurentnosti u proizvodnji meda i drugih pčelinjih proizvoda
- Očuvanje kvaliteta i poboljšanje zdravstvene ispravnosti pčelinjih proizvoda
- Podizanje stručnog znanja i obučenosti pčelara
- Stvaranje uslova za bavljenje pčelarstvom a sve sa ciljem poboljšanja kvaliteta i povećanja konkurentnosti meda i drugih pčelinjih proizvoda.

Procedura realizacije i aktivnosti:

Pravo na podršku imaju udruženi pčelari sa teritorije opštine Tuzi.

Aktivnosti za realizaciju mjere:

- objava Javnog poziva;
- prijem i obrada dokumentacije;
- odluka o isplati sredstava;
- isplata sredstava na žiro račun podnosioca zahtjeva.

Ukoliko ukupna visina zahtjeva za plaćanje za pojedinu vrste direktne podrške prevazilazi budžetom planirani godišnji iznos, proporcionalno se smanjuje jedinično plaćanja.

Ostali detalji će se precizirati javnim pozivom.

Projektni ishod (očekivani rezultati):

Unapređenje proizvodnje meda i drugih pčelinjih proizvoda u skladu sa dobrom poljoprivrednom praksom.

Izlazni indikatori:

Podrška za pčelare i unapređenje proizvodnje

Odgovorna strana:

Opština Tuzi, Sekretarijat za poljoprivredu i ruralni razvoj

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

22.000,00 EUR, Opština Tuzi

Ciljne grupe/ korisnici:

Pčelari, članovi udruženja pčelara sa područja Opštine Tuzi.

Implementacija i period oplementacije:

Sekretariat za poljoprivredu i ruralni razvoj, 2023. godina

Monitoring i evaluacija:

Opština Tuzi, Sekretarijat za poljoprivredu i ruralni razvoj

OBLAST: Poljoprivreda i ruralni razvoj

STRATEŠKI CILJ 1: Jačanje konkurentnosti proizvođača hrane

Prioritet 1.5 Podrška žetvi strnih žita i prosolikih žita

Opis mjere:

Ratarstvo je vodeća grana biljne proizvodnje i ima osnovni zadatak da obezbedi što veće prinose gajenih biljaka uz postizanje maksimalno mogućeg kvaliteta proizvoda. Za gajenje ratarskih kultura su potrebne velike površine što nije karakteristika naših poljoprivrednih gazdinstava. U našim uslovima proizvodnja ratarskih kultura je veoma skupa a i prinosi nisu u zavidnom nivou. Međutim, polazeći od činjenice da su žita i kukuruz veoma značajne kulture sa aspekta biološke aktivnosti zemljišta veoma je važno podržati njihovu proizvodnju.

Zaoravanjem se biljni ostaci uključuju u proces kruženja organske materije u zemljištu, stimulira se biološka aktivnost zemljišta koja pozitivno utiče na strukturu i vodno-vazdušne i toplotne osobine zemljišta, a na teškom zemljištu organski ostaci poboljšavaju internu dreniranost u sloju u koji su uneti.

Stoga planirana sredstva se odnose na podršku žetvi strnih žita i kukuruza koja utiču na smanjenje troškova proizvodnje ovih kultura i rentabilnost proizvodnje istih. Podrška se obezbjeđuje za proizvođače i vrši se direktno isplata na žiro račun.

Namjena i cilj projekta:

Stvaranje uslova za gajenje ratarskih kultura na što većim površinama kako bi se stvorili uslovi za gajenje istih na većim površinama.

Cilj za preuzimanje ovakve mjere je smanjenje troškova proizvodnje koji se odnose na žetvu ovih kultura.

Procedura realizacije i aktivnosti:

Osnovu za obračun i isplatu podrške za žetvu strnih i prosolikih žita predstavlja Odluka o podršci za tekuću godinu. Obračun isplate se vrši nakon dostave uplatnice o požnjevenim površinama izdate od subjekata koji vrše žetvu. Uplata se vrši direktno poljoprivrednim proizvođačima na žiro račun.

Aktivnosti koji se odnose na ovu mjeru su:

- objava Javnog poziva;
- prikupljanje podataka o posejanim površinama;
- donošenje odluke o podršci žetvi strnih žita i kukuruza ;
- prijem i obrada dokumentacije;
- terenska kontrola;
- rang lista i izvještaj o sprovedenim aktivnostima;
- uplata sredstava na žiro račun podnosioca zahtjeva.

Ukoliko ukupna visina zahtjeva za plaćanje prevazilazi budžetom planirani godišnji iznos, proporcionalno se smanjuje jedinično plaćanja.

Projektni ishod (očekivani rezultat):

Smanjenje troškova i stimulisanje proizvodnje strnih i prosolikih žita .
<i>Izlazni indikatori:</i> Podrška žetvi strnih žita na površini oko 120 ha, tj. oko 50 proizvođača.
<i>Ukupni budžet i izvor finansiranja:</i> 10.000,00 EUR, Opština
<i>Ciljne grupe/korisnici:</i> Registrovani poljoprivredni proizvođači sa područja Opštine Tuzi
<i>Implementacija i period implementacije:</i> Sekretariat za poljoprivredu i ruralni razvoj, 2023. godina
<i>Monitoring i evaluacija:</i> Opština Tuzi, Sekretarijat za poljoprivredu i ruralni razvoj.

OBLAS: Poljoprivreda i ruralni razvoj
STRATEŠKI CILJ: Podrška opštim servisima u poljoprivredi
Prioritet 1.6: Participacija u plaćanju doprinosa poljoprivrednim proizvođačima
<p><i>Opis mjere:</i> Doprinosi za obavezno socijalno osiguranje u smislu Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje ("Sl. list CG", br. 13/07, 79/08, 86/09, 78/10, 40/11 – dr. zakon 14/12, 62/13, 8/15, 22/ 17 I 42/19) su:</p> <ul style="list-style-type: none"> - doprinos za obavezno penzijsko i invalidsko osiguranje; - doprinos za osiguranje od nezaposlenosti. <p>Prema zakonu Obveznici doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje su poljoprivrednici i lica koja su vlasnici poljoprivrednog zemljišta. Korisnici doprinosa za obavezno socijalno osiguranje su poljoprivrednici koji su upisani u Registar osiguranika koje vodi resorno ministarstvo i koji redovno plaćaju doprinose na osnovu dobijenog rješenja. Na području Opštine Tuzi ima registrovanih 585 registrovanih poljoprivrednih gazdinstava od kojih prema dosadašnjim podacima doprinose kao poljoprivredni osiguranik plaća 45 proizvođača. Mjera participacije opštine u plaćanju doprinosa u znatnoj mjeri bi stimulisala proizvođače da redovno plaćaju doprinose i time steknu parvo na penziju kao i zaposleni u drugim djelatnostima</p>
<p><i>Namjena i cilj:</i> Cilj ove mjere je da se pomogne poljoprivrednim proizvođačima da sačuvaju redovan status osiguranika i na taj način ostvarili parvo na penzije.</p>
<p><i>Procedura realizacije i aktivnosti:</i> Poljoprivredni osiguranik će nako dostavljenog dokaza o uplaćenim doprinosima dobiti povraćaj 30% od plaćene sume u zavisnosti od raspoloživih sredstava. <i>Aktivnosti koje se odnose na realizaciju ove mjere su:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - podnošenje prijave sa potrebnom dokumentacijom (prijava po prvi

<ul style="list-style-type: none"> put); - dokaz da su izmirene sve poreske obaveze po ovom osnovu; - verifikacija; - uplata sredstava na žiro račun osiguranika.
<p><i>Projektni ishod (očekivani rezultati):</i> Očuvanje redovnog statusa osiguranika kao i podsticaj za plaćanje doprinosa poljoprivrednicima koji nemaju riješeno pitanje doprinosa i u budućnosti pitanje penzije.</p>
<p><i>Izlazni indikatori:</i> Participacija u plaćanju doprinosa za 45 poljoprivredna osiguranika (koliko ih sada trenutno ima) sa tendencijom rasta broja zainteresovanih za ovu vrstu podrške.</p>
<p><i>Ukupni budžet i izvor finansiranja:</i> 4.000,00 EUR, Opština Tuzi</p>
<p><i>Ciljne grupe/korisnici:</i> Registrovani poljoprivredni proizvođači odnosno poljoprivredni osiguranici sa područja Opštine Tuzi.</p>
<p><i>Implementacija i period omplementacije:</i> Sekrtetarit za poljoprivredu i ruralni razvoj, 2023. godina</p>
<p><i>Monitoring i evaluacija:</i> Opština Tuzi, Sekretarijat za poljoprivredu i ruralni razvoj.</p>

OBLAST: Mjere ruralnog razvoja
STRATEŠKI CILJ 1: Podrška razvoja ruralnog područja
Prioritet 1.7 Razvoj poljoprivrednih gazdinstava u ruralnom području
<p><i>Opis mjere:</i> Podrška ruralnim područjima je posebno važna za očuvanje sela i očuvanje tradicionalog načina proizvodnje. U okviru ove mjere će se sprovesti aktivnosti koje će uticati na razvoj i unapređenje ruralnog područja naše opštine, a radi ostvarivanja ciljeva na unapređenju i poboljšanju životnih uslova u ruralnim sredinama. Takođe, realizacija ove mjere će uticati na rast konkurentnosti poljoprivredno-prehrambenog sektora kao i ujednačenog teritorijalnog razvoja ruralnih područja u odnosu na urbano. Poljoprivredni proizvođači na ruralnom području, koji su zainteresovani da prošire svoju poljoprivrednu proizvodnju kroz proširenje stočnog fonda kao i pokretanju poslovanja mladih farmera kroz ovu mjeru će dobiti podršku koja pruža mogućnost realizacije njihove ideje. Rokovi, kriterijumi i procedura će biti definisani Javnim pozivom.</p>
<p><i>Namjena i cilj projekta:</i> Namjena mjere je da se sve veći broj poljoprivrednih proizvođača sa ruralnih zona a posebno žene uključuje u poljoprivredi , da se iskoriste potencijali ruralne zone naše opštine. Cilj projekta je razvoj poljoprivrednih gazdinastva u ruralnim zonama radi</p>

unapređenja stočnog fonda i rast konkurentnosti na tržišti poljoprivredno-prehrambenih proizvoda.
Procedura realizacije i aktivnosti: Javnim pozivom će se definisati kriterijumi , uslovi i predmet podrške.
<i>Projektni ishod (očekivani rezultat):</i> Povećanje životnog standarda u ruralnom području kao i razvoj poljoprivrede.
<i>Izlazni indikatori:</i> Veća uključenost zona ruralnog područja u poljoprivredi.
<i>Ukupni budžet i izvor finansiranja:</i> 16.000,00 EUR, Opština
<i>Ciljne grupe/ korisnici:</i> Registrovana poljoprivredna gazdinstva koja žive u ruralnim područjima.
<i>Implementacija i period omplementacije:</i> Sekretariat za poljoprivredu i ruralni razvoj, 2023. godina
<i>Monitoring i evaluacija:</i> Opština Tuzi, Sekretarijat za poljoprivredu i ruralni razvoj.

Ostale usuge

OBLAST: Poljoprivreda i ruralni razvoj
STRATEŠKI CILJ: Podrška opštim servisima u poljoprivredi
Prioritet 2.1 : Sajam poljoprivrednih proizvoda i hrane
<i>Opis mjere:</i> Karakteristika poljoprivredne proizvodnje u Opštini Tuzi je da tržištu nudi veoma raznovrsnu paletu proizvoda. Potrošači ovih proizvoda često nemaju informaciju gdje mogu kupiti iste, dok sa druge strane mali proizvođači nemaju mogućnosti da samostalno promovišui svoje proizvode. Stoga je potrebno pružati podršku za promociji i marketing proizvoda i usmjeriti aktivnosti na što obimnijem organizovanju manifestacija i studijskih posjeta u cilju primjene iskustava međunarodnih proizvođača i prenosa znanja sa ciljem uvođenja novih tehnologija u procesu proizvodnje.
<i>Namjena i cilj:</i> Namjena realizacije ove mjere je stvaranje uslova za bavljenje poljoprivrednom proizvodnjom kao i poboljšanje uslova življenja i širenje ekonomskih aktivnosti u ruralnim područjima. Cilj mjere je promocija što većeg broja poljoprivrednih proizvoda, održavanje prirodnih resursa i zaustavljanje negativnih demografskih trendova, rast prinosa i poboljšanje kvaliteta proizvoda kao i veći broj poljoprivrednih osiguranika.
<i>Procedura realizacije i aktivnosti:</i> Mjera promocije poljoprivredne proizvodnje se sprovodi kroz organizovanje sajмова poljoprivrede i manifestacija. <i>Aktivnosti koje se odnose na ovu mjeru su sledeće:</i> - upoznavanje javnosti sa održavanjem manifestacije kroz javno objavljivanje; - prijem zahtjeva zainteresovanih proizvođača učesnika sajma - organizovanje sajma poljoprivrede;

- isplate sredstava angažovanih u organizaciji sajma.
<i>Projektni ishod (očekivani rezultati):</i> Organizovanje poljoprivrednih proizvođača da svoje proizvode izlože na jednom mjestu koje će biti posjećeno od strane trgovaca, preduzetnika, predstavnika državnih organa i dr. Na ovaj način će posjetioi sajma biti upoznati sa raznovrsnom lepezom poljoprivrednih proizvoda koje naši proizvođači nude tržištu.
<i>Izlazni indikatori:</i> Promocija i marjeting poljoprivredne proizvodnje sa tendencijom porasta u tradicionalnu manifestaciju sa kojom će biti upoznata javnost u Crnoj Gori i šire u region kao i mogućnost plasmana proizvoda na regionalnom tržištu.
<i>Ukupni budžet i izvor finansiranja:</i> 6.000,00 EUR, Opština Tuzi
<i>Ciljne grupe/ korisnici:</i> Registrovani poljoprivredni proizvođači sa područja Opštine Tuzi kao i ostali zainteresovani.
<i>Implementacija i period omplementacije:</i> Sekrtetarit za poljoprivredu i ruralni razvoj, 2023. godina
<i>Monitoring i evaluacija:</i> Opština Tuzi, Sekretarijat za poljoprivredu i ruralni razvoj.

OBLAST: Ekologija i zaštita životne sredine
STRATEŠKI CILJ: Prevencija za zaštitu životne sredine i zdravlja
Prioritet 2.2: Dezinfekcija, dezinsekcija i deratizacija
<i>Opis projekta:</i> Suzbijanje organizama koji mogu biti prenosioci zaraznih bolesti, njihovi rezervoari, izazvati alergijske reakcije, imati toksično djelovanje ili su na drugi način štetni po čovjeka i životnu sredinu je jedan od prioritetnih ciljeva. Zbog aktuelne i upozoravajuće epidemiološke situacije u svijetu proteklih godina po pitanju obolijevanja od grupe zaraznih bolesti koje prenose vektori (kod nas su registrovani slučajevi zapadnonilske groznice, lajšmanijaze, importovani slučajevi malarije, ZIKA i Covid-19 virusi, i drugih bolesti ove grupe) veliki značaj u suzbijanju vektorskih bolesti imaju pravovremena systemska dezinsekcija i deratizacija. Prenosiva bolest “kvrgeve kože” kod životinja je u prethodnom periodu izazvala velike štete poljoprivrednicima a proširila se preko komaraca, što je uzrokovalo potrošnju značajnog novčanih sredstava za sanaciju štete i nadoknadu pogođenim domaćinstvima. Da bi se prenošenje zaraznih bolesti prekinuo, neophodno je sprovesti adekvatne preventivne mjere zaštite, kao što su dezinfekcija, dezinsekcija i deratizacija. Održiv razvoj i ublažavanje uticaja prirodnih hazarda u oblasti zaštite ljudi i oblasti poljoprivrede (zdravlja domaćih životinja i biljnih kultura), između ostalog, podrazumijeva i regulaciju populacije štetnih mikroorganizama, insekata i glodara koji mogu biti uzročnici prenošenja zaraznih bolesti kako na ljude tako i na domaće životinje. Podrška se daje za preventivnu dezinfekciju, dezinsekciju i deratizaciju na svim naseljima na području opštine Tuzi za terensko i tehničko sprovođenje ovih

mjera, a po nalogu, naredbi ili zahtjevu inspekcijskih državnih organa, shodno zakonu.

Namjena i cilj projekta:

Preventivnu deratizaciju i larvicidni tretman uništavanja komaraca kako larvi, tako i odraslih formi može vršiti isključivo pravno lice koje ima ovlaštenje i sertifikat za ovu vrstu poslova, obučen kadar i odgovarajuću opremu i sredstva za rad, a nakon dostavljanja Ponude i potpisivanja ugovora sa predstavnikom opštine o ovoj vrsti usluge.

Cilj sprovođenja ove mjere je ublažavanje uticaja prirodnih hazarda, povećan nivo zaštite zdravlja ljudi i domaćih životinja od prenosivih bolesti, regulacija štetnih mikroorganizama, insekata i glodara, zaštita biodiverziteta i održiv razvoj poljoprivrede.

Obaveze izvođača posla i nalogodavca biće bliže definisani kroz Ugovor potpisan od obe strane.

Procedura realizacije i aktivnosti:

Nakon dostavljenih naredbi, naloga ili zahtjeva inspekcijskog državnog organa ili drugi zahtjev u zavisnosti od realne i objektivne potrebe pristupit će se realizaciji mjere.

- objava tendera;
- izbor izvođača poslova;
- Rješenje o formiranju nadzornog tijela za praćenje realizacije mjere;
- realizacija mjere;
- podnošenje izvještaja od strane nadzornog organa i
- uplata sredstava na žiro račun izvršioca posla.

Projektni ishod (očekivani rezultat):

Sprovedene preventivne mjere zaštite će uticati na smanjenje broja uzročnika prenosioca bolesti što će uticati na manji obim ili potpuni izostanak pojave zaraznih bolesti koje prenose vektori.

Izlazni indikatori:

Preventivna zaštita životne sredine i zdravlja ljudi.

Odgovorna strana:

Opština, Sekretarijat za poljoprivredu i ruralni razvoj

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

12.500,00 EUR , Opština Tuzi

Ciljne grupe/ korisnici:

Stanovnici opštine.

Implementacija i period implementacije

Sekretarijat za poljoprivredu i ruralni razvoj, 2023. godina

Monitoring i evaluacija:

Opština Tuzi , Sekretarijat za poljoprivredu i ruralni razvoj

